

Gaza palaa - Suomi seisoo historian väärällä puolella

Gazaa hallitseva Hamas teki raakalaismaisen ja tuomittavan hyökkäyksen Israeliin 7. lokakuuta. Siitä käynnistyi uusi koston kierre, joka on tätä kirjoitettaessa johtanut Israelin kiristämään Gazan saartoa, pommittamaan aluetta maan tasalle ja ahdistamaan siviiliväestön näkemään nälkää ja janoa vailla ruokaa, vettä, sähköä, polttoainetta, lääkkeitä ja muita välttämättömyystarvikkeita. Nyt myös taistelut alueella ovat kiihtyneet Israelin hyökättyä Gazaan.

Jos ulkomaailma ei reagoi, kansanmurha uhkaa palestiinalaisia.

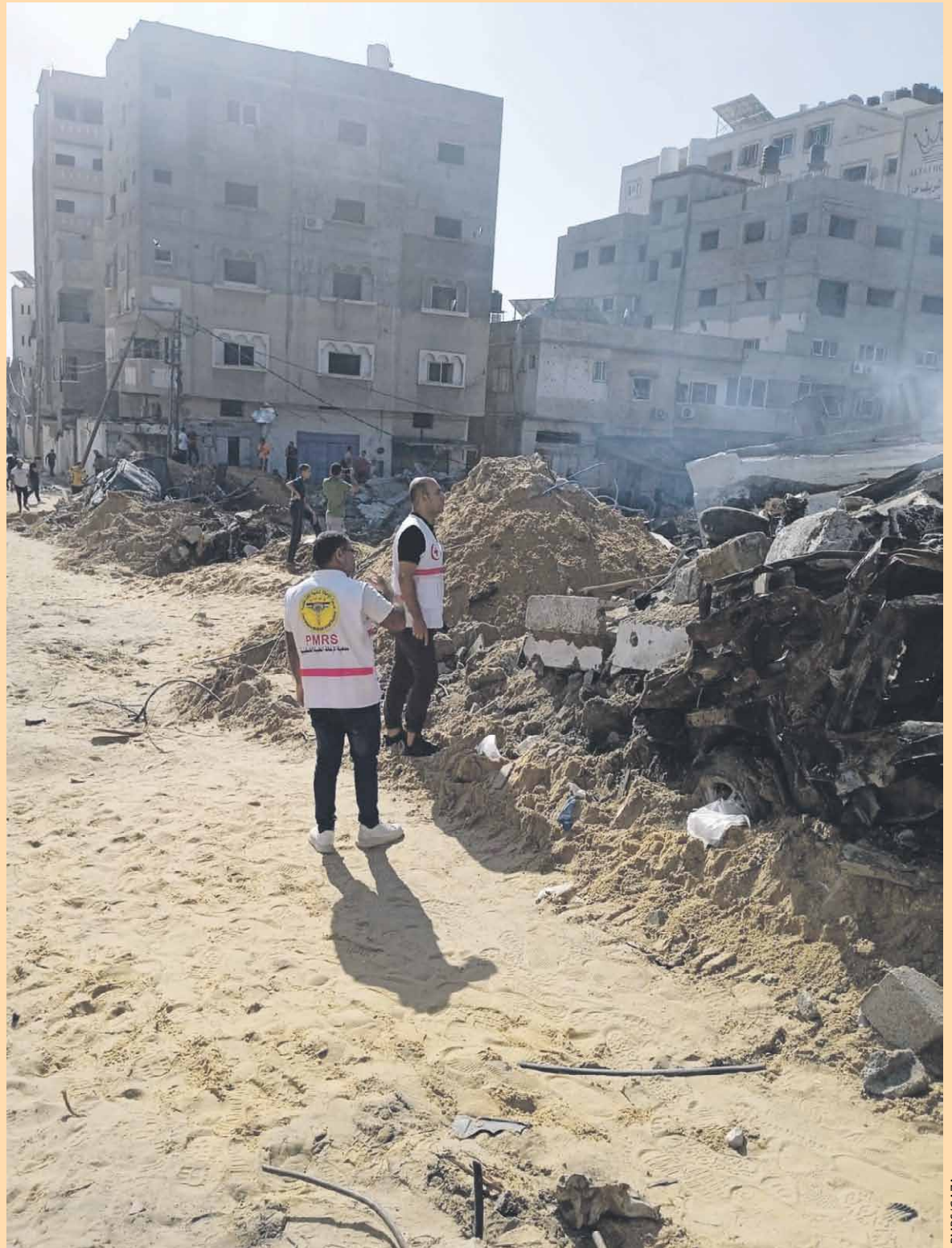
YK:n yleiskokous otti 27.10. kantaa humanitaarisen avun toimittamiseksi Gazaan, kun turvallisuusneuvosto ei asiasta kyennyt päättämään. EU hajosi äänestyksessä. Neljä jäsenmaata äänesti USA:n ja Israelin rinnalla päätöslauselmaa vastaan, 15 pidättäytyi, Suomi näiden joukossa. Kahdeksan EU-maata sekä mm. Norja ja Sveitsi äänestivät muun maailman rinnalla päätöslauselman hyväksymisen puolesta.

Tämän jälkeen on turha ihmetellä miksi EU:n vaikutusvalta maailmalla hupenee. Peli alkaa olla menetetty, kun kauniit puheet jäävät sanahelinäksi tekojen näyttäessä muun maailman silmissä uskolonialismilta ja kaksinaismoralismilta. Suomi vielä pahentaa asiaa omalta osaltaan leikkaamalla kehitysavusta. On vaikea ymmärtää miksi Suomelle ei äänestyksessä kelvannut esimerkiksi Belgian, Espanjan, Ranskan ja Portugalin kanta yhtyä päätöslauselmaan. Tällä tiellä pedataan uutta tappiota, kun turvallisuusneuvoston jäsenistä äänestetään Suomen ollessa ehdokasvuorossa vuonna 2028.

Haastattelimme tätä lehteä varten presidenttiehdokkaita. Neljä vastasi vaatien mm. siviilien suojelua ja humanitaarisen avun toimittamista. Lue enemmän heidän vastauksistaan sivulta 5.

Arabikansojen ystävyysseura on viime viikkoina useaan otteeseen vedonnut hallitukseen tulitauon ja humanitaarisen avun Gazaan toimittamisen puolesta. Sodan molemmat osapuolet ovat syyllistyneet vakaviin sotarikoksiin. On aika lopettaa rankaisemattomuuden kulttuuri ja saattaa syylliset vastuuseen. On palattava ongelman ytimeen. Israelin miehitys on lopettava ja aloitettava neuvottelut YK:n päätöslauselman 181 toteuttamiseksi, itsenäisen Palestiinan valtion perustamiseksi Israelin rinnalle. Vain kahden valtion malli on realistinen tae kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan saamiseksi Lähi-itään.

Voit ilmaista tukesi palestiinalaisille osallistamalla mielenosoituksiin ja tukemalla Gazan terveydenhoitoa Akysin tuki Gazalle -keräyksen kautta. Palestinian Medical Relief Society (PMRS) on Akysin yhteistyökumppani Gazassa ja Länsiran-

PMRS/GAZA

nalla. Olemme tavoittaneet yhteyshenkilömme Loreina Tarazin. Hän kertoo, että he ovat hengissä, mutta erittäin peloissaan. Yksi PMRS:n keskus on tuhottu Israelin pommituksissa, mutta työ jatkuu muualla. Apuamme tarvitaan nyt ja suora yhteys on olemassa. Lähetimme sunnuntaina 29.10. uusimman rahalähetyksen Gazaan ja toimitamme

PMRS:lle rahaa sitä myöten, kun saamme kerättyksi.

Taina Dablgren

Tuki Gazalle tili FI95 8000 1300 9905 05
Viitenumero 3007
Keräyslupa RA/2020/1032

Israelin miehitys ylläpitää väkivallan kierrettä

Mikko Lohikoski analysoi Palestiinan tilanteen uusinta vaihetta

Hamasin massiivinen yllätyshyökkäys Israeliin ja Israelin ”totaalinen sota” Hamasia ja Gazan väestöä vastaan on jatkumoa vuosikymmenten väkivallan kiertelle, jonka ytimessä on Palestiinan pitkään jatkunut miehitys.

Toisaalta yleinen kehitys Lähi-idässä on kulkenut toiseen suuntaan. Sen keskeinen piirre on, että pitkään jatkuneista vastakkainasetteluista alueen maiden välillä on pyritty pääsemään irti ja asteittain korvaamaan se yhteisten intressien löytämisellä. Samalla painopiste alueella on siirtynyt perinteisiltä johtovaltioilta kuten Egyptiltä Persianlahden alueelle, jossa erityisesti Saudi-Arabian asema on korostunut.

Lähi-idän ongelmien tulehtunut ikuisuuskysemys, Palestiinan miehitys, näytti pitkään jääneen sivurooliin, kun erityisesti Yhdysvallat ja sen läheisin liittolainen Israel ovat pyrkineet väistämään koko ongelman. Ne laskivat, että Israelin ja arabimaiden suhteiden normalisoiminen johtaisi ajan mittaan myös niiden tuen vähenemiseen Palestiinan asialle, jonka näin toivottiin hiipuvan taka-alalle.

Uusin sota Lähi-idässä on järkyttävällä tavalla osoittanut, etteivät tällaiset kyyniset laskelmat ole toteutuneet. Lähi-itä kiehuu, kunnes Palestiinan kysymykseen saadaan oikeudenmukainen ratkaisu.

Menneet vuosikymmenet todistavat, että väkivallan vetovoima kasvaa palestiinalaisten keskuudessa samassa mitassa, kun usko poliittisiin ratkaisuihin vähenee. Tämä ilmenee myös siinä, että Hamasin sisällä sen sotilaallisen siiven vaikutusvalta näyttää merkittävästi kasvaneen lähinnä ulkomailla toimivan ”poliittisen siiven” kustannuksella. Viime vuosina Hamasin politiikassa oli nähtävissä suuntautumista enemmän poliittisen ratkaisun löytämiseen.

Hirvittäviä julmuuksia

Uusimmassakin sodassa on nyt nähty hirvittäviä julmuuksia. Hamasin taistelijoiden tekemät joukkomurhat esimerkiksi nuorten musiikkifestivaaleilla ovat tästä kammottava esimerkki. Vaikka palestiinalaisilla on oikeus vastustaa Israelin miehitystä – niin Gaza kuin Länsiranta ovat edelleen miehitettyjä alueita – on siviileihin kohdistunut väkivalta sotarikos.

Samoin Israelin massiivinen Gazan väestöön kohdistama tuho, niin siviiliasutusten pommittaminen kuin koko alueen saarto, täyttävät epäilemättä vakavien sotarikosten tunnusmerkit. Monet kansainväliset järjestöt ja kansainvälisen oikeuden asiantuntijat, myös YK:n pääsihteeri **Antonio Guterres** ovat tehneet sen selväksi.

Nyt, kuten niin monta kertaa aiemminkin, uusinta väkivallan ja sodan kierrettä pyritään tarkastelemaan vain lyhyellä perspektiivillä: kuka hyökkäsi ensin, kenen syy sodan puhkeaminen on? Tällainen taustastaan irrotettu lähestymistapa saattaa hyvin palvella jonkun osapuolen etua, mutta ei kriisin ratkaisua. Jotta loputtomalta tuntuvasta sotien ja koston kiertelystä päästäisiin irti, on tapahtumien kulku välttämätöntä asettaa historialliseen yhteyteensä – ja katsoa eteenpäin.

Tässäkin on syytä siteerata YK:n pääsihteeri Guterresia: Palestiinan kansa on 56 vuoden ajan alistettu tukahduttavaan miehitykseen”. Hän muistutti, ettei Hamasin hyökkäys 7. lokakuuta ”tapahtunut tyhjiössä”. Lausunto raivostutti Israelin edustajat, jotka vaativat Guterresia eroamaan.

Israelin ja Palestiinan välinen ristiriita on luonteeltaan epäsymmetrinen: toinen on miehittäjä, toinen miehitetty. Väkivalta kumpuaa laittomasta palestiinalaisalueiden miehityksestä, josta vastuun kantaa niin Israelin hallitus kuin niin kutsuttu ”kansainvälinen yhteisö”, mikä tässä tapauksessa tarkoittaa ennen kaikkea Yhdysvaltoja ja Eurooppaa.

YK:n lukemattomat päätöslauselmat – mukaan lukien sitovat turvallisuusneuvoston lausumat – on jätetty toteuttamatta. Israelin miehitysvaltan on annettu laajentua siirtokuntien muodossa yhä syvemmälle Palestiinan alueelle. Palestiinalaisten nöyryytys niin saarretussa Gazassa kuin Länsirannalla on jatkunut päivä toisensa jälkeen, vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen. Samanaikaisesti erityisesti Yhdysvallat on jatkanut Israelin aseistamista vuosittain yli kolmella miljardilla dollarilla, taaten sille samalla poliittista ja diplomaattista tukea, joka estää ratkaisun etsimisen.

Harhakuva siitä, että Palestiinan ongelma vaipeisi unohtamalla unholaan on nyt dramaattisesti osoittautunut vääräksi. Väkivallan hinnan maksavat israelilaisten ja palestiinalaisten lisäksi myös muut, erityisesti alueen lähinaapurit, mukaan lukien Eurooppa.

Vain rauhanneuvottelut voivat lopettaa sotimisen

Jos Palestiinan kysymys voitaisiin väkivallalla ja aseina ratkaista, se olisi jo tehty. Ainoastaan vaikea tie rauhanneuvottelujen kautta voi lopettaa sotimisen. Tässä suhteessa Yhdysvaltain ja EU:n päätös olla edes keskustelematta Gazaa hallitsevan Hamasin edustajien kanssa on ollut epäviisas. Ajatus, että vastapuolen kanssa keskustelemisen merkitys sen näkemysten hyväksymistä, on varsin erikoinen ja ilmentää ylimielistä suhtautu-

mista. Diplomatiaahan tarvitaan juuri tällaisissa tilanteissa.

Presidentti **Martti Ahtisaari** totesi jo vuonna 2008 Ulkopoliittikka-lehden haastattelussa, ettei Hamasia voi ”sulkea pois prosessista, koska ilman sitä ei voida saada aikaan pysyvää ratkaisua konfliktiin.” Muut ratkaisut olisivat hänen mukaansa ”vain ajanpeluuta”. Ahtisaari muistutti, että Hamas valittiin vaaleilla johtoon. Hänen mukaansa kansan valinta tuli hyväksyä. Myös Israelin tiedustelupalvelun Mossadin entinen johtaja **Efraim Halevy** on katsonut, että Hamasin kanssa tulee neuvotella. Useinhan käy niin, että jos ei puhuta, aseet puhuvat.

Kolmenkymmentä vuotta sitten solmitun Oslon rauhansopimuksen toivottiin johtavan Palestiinan ongelman ratkaisuun. Tiedämme, että näin ei ole käynyt. Jo tuolloin, heti tuoreeltaan, viisaimmat miehitysalueiden kansanjohtajat kuten tri **Haider Abdul-Shafi** totesivat, etteivät kansan selän takana tehdyt manööverit tulisi johtamaan aitoon rauhaan.

Ehkä tärkeintä Oslon sopimuksessa oli se, että Israel ja PLO tunnustivat vastapuolen olemassaolon oikeutuksen ja roolin konfliktin osapuolina. Tämä oli pitkä askel **Golda Meirin** ja hänen seuraajiensa linjasta, joka kiisti Palestiinan kansan olemassaolon tai piti PLO:ta vain väkivaltaisena terroristijärjestönä. Myös PLO oli tehnyt pitkän ja vaivalloisen, vuosikymmeniä kestäneen matkan kohti realismia ja poliittista kypsyyttä.

Suurin heikkous Oslon sopimuksessa ja sen pohjalle rakentuneessa ”rauhanprosessissa” oli, että siinä ei määritelty selkeästi lopputulemaa, Palestiinan kansan laillisten oikeuksien toteuttamista. Molemmat osapuolet – toinen sotilaallisesti ja taloudellisesti ylivoimainen miehittäjä, toinen köyhä miehitetty kansa – laitettiin ”neuvottelemaan” keskenään, toivomalla hurskaasti, että siitä syntyisi kestävä ja molemmille kelpaava ratkaisu. Siksi tämän ”rauhanprosessin” painopiste – niin kauan kuin se kesti – oli sanalla prosessi, ei rauha. Israel ei halunnut rinnalleen itsenäistä, elinkelpoista Palestiinan valtiota.

Pohjimmiltaan pääongelma oli, että Oslon prosessissa Palestiinan kysymyksen ratkaisu irrotettiin kansainvälisen oikeuden periaatteista ja YK:n päätöslauselmista sekä niiden toteuttamisesta. Tämä on Oslon perinnön suurin synti. Oikeudenmukainen, pysyvä rauha edellyttää palaamista kansainvälisen oikeuden pohjalle ja kansainvälisen yhteisön keskeistä osallistumista kriisin ratkaisuun. Se, mitä asian jättäminen vain sen välittö-

mille osapuolille merkitsee, on jo nähty. Seurauksena on ollut lukuisia sotia ja suuria inhimillisiä kärsimyksiä.

Uudet vaalit tarvitaan

Syylisiä nykytilanteeseen ei kuitenkaan tule etsiä yksin ulkopuolisesti. Hamasin ohella myös ”virallinen” palestiinalaisjohto on vastuussa surkeasta tilanteesta. Sisäinen taistelu, joka ilmenee Gazaan hallitsevan Hamasin ja Länsirantaa hallitsevan Fatahin kesken, on pahasti heikentänyt palestiinalaisten asiaa. Niin kauan kuin taktiset valtalaskelmat estävät yhteisen palestiinalaisjohdon ja uuden kansallisen strategian rakentamisen, on turha kuvitella ulkomaailmankaan tulevan tosissaan apuun.

On myös surullista nähdä, kuinka ”virallinen” palestiinalaisjohto on vuosien mittaan muuttunut yhä autoritäärisemmäksi ja epädemokraattisemmaksi. Erityisesti 1980- ja 90 -luvulla palestiinalaisten yhteiskunnallista elämää leimasi voimakas ja moniarvoinen kansalaisyhteiskunnan toiminta kaikilla elämän aloilla. Nyt se on pääosin onnistututtu tukahduttamaan.

Palestiinan vapautusrintama PLO – eri poliittisia ja yhteiskunnallisia suuntauksia ja kaikkialla maailmassa eläviä palestiinalaisia yhdistävänä tekijänä – on käytännössä lamautettu. Puhe ”Palestiinan kansan ainoasta laillisesta edustajasta” on pelkkää sanaheleä, kun kaikki valta on keskitetty. Samalla korruptio on levinnyt yhä laajemmalle Palestiinan yhteiskunnassa.

Palestiinalaisjohdon surullisesta tilanteesta kertoo sekin, ettei sen kummemmin presidentillä kuin parlamentilla ole enää legitimitettä. Niiden toimikausi on päättynyt ajat sitten eikä uusia vaaleja ole pidetty. Kansalaisten usko ja luottamus johtajiinsa on pitkälti mennyt. Uusin sota on konkreettisesti osoittanut, kuinka marginaalinen Ramallassa toimiva palestiinalaishallinto on. Se näyttyy yhä useammalle vain Israelin miehityksen käsikassarana, joka hoitaa sen puolesta käytännön asioita. Vähän kärjistäen voi kysyä, onko Israelin miehityshallinto kohta ainoa, joka siihen luottaa?

Samaan aikaan kun palestiinalaisjohto riitelee keskenään, jatkuvat Israelin laittomien siirtokuntien rakentaminen, sen armeijan yhä tihenevät ja väkivaltaisemmat hyökkäykset Länsirannalle, Gazan saarto ja tuhoaminen sekä pyrkimykset karkottaa mahdollisimman monet palestiinalaiset naapurimaihin. Niiden tavoite on syödä pohjaa YK:n päätösten mukaiselta kahden valtion ratkaisulta. Monet ovatkin jo lannistuneena todenneet, että sen toteuttaminen ei enää olisi mahdollinen.

YK päätti perustaa kaksi itsenäistä valtiota

On syytä palauttaa mieleen Palestiinan kysymyksen historiaa. YK:n yleiskokous päätti 29.11.1947, pitkien ja vaikeiden neuvottelujen ja lukuisten konfliktien jälkeen, jakaa Palestiinan mandaattialueen niin, että sille perustettaisiin kaksi itsenäistä valtiota sekä kaikille avoin Jerusalemin kaupunki. Näistä syntyi vain toinen valtio eli Israel, joka on sen jälkeen miehittänyt yhä laajempia palestiinalaisvaltiolle kuuluvia alueita. Vuonna 1967 YK:n turvallisuusneuvosto vaati, sodan päätteeksi, Israelia vetäytymään ennen sotaa vallinneille rajoille, jotka siis muodostavat kansainvälisen oikeuden mukaan Israelin ja Palestiinan rajalinjan. Tämänkin jälkeen Israel on laajentanut miehityksiään.

Kysymys siitä, onko palestiinalaisilla oikeus omaan, itsenäiseen valtioon, on siis ratkaistu jo vuonna 1947, jolloin samalla päätöslauselmalla 181 päätettiin perustaa kaksi itsenäistä valtiota. Tämän mukaisesti Palestiinan vapautusjärjestö julisti vuonna 1988 Palestiinan valtion. Todellisuudessa Palestiina on kuitenkin edelleen Israelin miehitysvallan alla.

Vaihtoehtona kahden valtion rauhanomaiselle rinnakkainelolle tarjotaan paluuta ajatuksen yhdestä, jakamattomasta demokraattisesta valtiosta koko alkuperäisen Palestiinan – siis myös nykyisen Israelin – alueella, jossa juutalaiset ja palestiinalaiset eläisivät tasavertaisina keskenään. Tämähän oli myös Palestiinan vastarintaliikkeen alkuperäinen tavoite, jota niin PLO:n vasemmistolaiset jäsenjärjestöt kuin myös Hamas ovat edustaneet.

Tällaiseen kauniiseen, idealistiseen visioon, jossa kaikki olisivat veljiä ja sisaria keskenään, on kuitenkin vaikea uskoa. Palestiinalaisten kansallisen vapautustaistelun merkittävin saavutus, oman kansallistunteen kehityksen ohessa, on ollut se, että maailman valtioiden enemmistö eli 138 YK:n 193 jäsenvaltiosta on tunnustanut Palestiinan valtion diplomaattisesti ja lähes kaikki muutkin maat kuten Suomi ovat ilmaisseet sitä periaatteessa kannattavansa. Lisäksi Palestiina on YK:n tarkkailijavaltio, kuitenkin vailla täyttä jäsenyyttä.

Olisi mielestäni vakava virhe luopua oikeudesta omaan, itsenäiseen valtioon ja sen saamista laajasta kansainvälisestä tunnustuksesta.

Kun Israelin hallitukset eivät ole suostuneet itsenäisen Palestiinan valtion perustamiseen naapuriinsa – edes tiukoin turvallisuus ehdoin - kuinka voitaisiin kuvitella, että se olisi valmis ottamaan viisi miljoonaa palestiinalaista omien rajojensa sisälle täysin kansalaisyhteisyyksiin? Jo nyt Israelin kansalaisista

neljänneksen muodostavia arabeja syrjitään monin tavoin.

Israel totesi perustamisjulistuksessaan 1947 olevansa juutalaisvaltio ja perustuslainsa jälkeen 2018 määrittä ”Israelin juutalaisen kansallisvaltioksi”. On selvää, että yhden valtion periaate – niin kaunis ajatus kuin se onkin – merkitsisi, että se olisi joko juutalainen tai demokraattinen, ei molempia. Mitä ilmeisimmin se johtaisi entistä jyrkempään syrjintään – apartheidiin – tai palestiinalaisten joukkokarkotuksiin, tai molempiin.

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** totesikin hiljattain viisaasti, että kahden valtion malli, jossa palestiinalaisilla olisi oma valtionsa Israelin rinnalla, on ainoa mahdollisuus rauhaan Israelin ja Palestiinan kansoille, ja että siihen on nyt tartuttava tosissaan.

Palestiinan ongelma on ennen kaikkea brittiläisen kolonialismin ja saksalaisen fasismin tuote. Koko ihmiskunta – YK:n välityksellä – on taannut Israelin olemassaolon oikeutuksen ja turvallisuuden edellyttäen, että myös se täyttää velvollisuutensa. Siksi kansainvälisen yhteisön on ryhdistäydyttävä ja otettava vastuu kriisin ratkaisemisesta, ennen kuin on liian myöhäistä.

Suomen viralliset edustajat ja kansalaisjärjestöt tekevät palestiinalaisalueilla tärkeää työtä, usein vaikeissa oloissa. Tätä työtä tulee jatkaa ja tukea voimakkaammin, muun muassa etsimällä keinoja luottamusta lisääviin toimiin israelilaisten ja palestiinalaisten kesken. Yleisemminkin, nyt olisi aika vahvistaa niin UM:n puitteissa kuin muutoinkin rauhanvälityksen ja -rakentamisen asiantuntemusta ja kapasiteettia, Martti Ahtisaaren perinnön hengessä.

Samalla kuitenkin kaivataan vahvaa poliittista ja diplomaattista tukea rauhan aikaansaamiseksi, niin EU:ssa, YK:ssa kuin muillakin foorumeilla. Muutoin väkivallan ja sodan kierre tulee vain jatkumaan, yhä tuhoisammin seurauksin.

Mikko Lohikoski

Kirjoittaja on VTM ja kanslianuevos, joka toimi Arabikansojen ystävyyseuran pääsihteerinä ja sitten varapuheenjohtajana seuran perustamisesta lähtien 1990-luvun alkupuolelle. Hän toimi myös vuodesta 1986 lähtien YK:n kanssa yhteistyötä Palestiinan puolesta tehneiden Euroopan kansalaisjärjestöjen yhteiselimen (ECCP) ensimmäisenä puheenjohtajana. Artikkelit on kirjoitettu 25.10.2023.

On aika katsoa tilannetta Palestiinan näkökulmasta

Maailman, erityisesti länsimaiden päättäjien, pitäisi jo viimeinkin valita uusi näkökulma, katsoa asioita palestiinalaisten silmin. Miten olisi pitänyt toimia, jotta tätäkään katastrofia ei olisi päässyt tapahtumaan, ja ennen kaikkea, miten pitäisi nyt alkaa toimia, jotta paheneva väkivallan tie saataisiin loppumaan?

Länsimaiden johtajat ovat ilmaisseet voimakkaan tukensa Israelille sen toimissa Hamasia vastaan.

Israel tulkitsee nyt saamaansa tukea niin, että sillä on täysi vapaus rajoittamattomaan väkivaltaan, tuhoamiseen ja näännyttämiseen Gazassa. On mitä todennäköisintä, että kun tämäkin eskalaatio tavalla tai toisella päättyy, länsimaiden hiljaisella hyväksynnällä palestiinalaisalueilla palataan entiseen menoon vain sillä erotuksella, että palestiinalaisten, erityisesti gazalaisten elämä on entistä katastrofaalisempaa ja toivottomampaa. Jo jonkin aikaa ennen tätä viimeisintä eskalaatiota YK:n asiantuntijat ovat varoittaneet, että Länsirannalla voi olla menossa konkreettinen yritys ottaa Itä-Jerusalemien laittoman anneksaation jälkeen haltuun koko miehitytty palestiinalaisalue. On hyvin mahdollista, että Israel käyttää tätäkin tilaisuutta voimistamaan projektinsa loppuun viemistä, mikä takaisi väkivallan kierteen jatkumisen sukupolvien ajaksi.

Ainoa tie rauhan ja väkivallattoman elämän turvaamiseksi sekä palestiinalaisille että israelilaisille on Israelin saaminen luopumaan siirtokuntakolonialistisesta laajentumishankkeestaan ja palestiinalaisten oikeuksien toteutuminen.

Jo 75 vuotta palestiinalaiset ovat joutuneet

elämään oikeudettomina ja maattomina laajentumishakuisen siirtokuntakolonialistisen vallan puristuksessa. Tämä laiton tilanne on jatkunut kansainvälisen yhteisön tyytyessä seuraamaan passiivisena sivusta tai käytännössä antamalla sille tukeaan. Tilanne on johtanut säännöllisiin eskalaatioihin, joista yhtä pahimmista joudumme nyt todistamaan. Euroopan unionia ja sen jäsenmaita on jo kauan arvosteltu siitä, että sanallisen retoriikan lisäksi ne eivät ole tehneet mitään konkreettista Israelin laittoman miehityksen suhteen. Päinvastoin, EU tukee laittomia siirtokuntia sallimalla kaupankäynnin niiden kanssa vastoin omia sääntöjään ja kansainvälistä oikeutta sekä palkitsee Israelia tarjoamalla sille suosituimmaseman ja monenlaista yhteistyötä ilman ehtoja. Viimeksi syyskuussa EU:n korkea edustaja Josep Borrell vakuutti Israelin ulkoministerille, että EU haluaa laajentaa entisestään lujaa yhteistyötä Israelin kanssa.

Israel käyttää vallitsevaa rankaisemattomuuden kulttuuria täysin hyväksi. Kahden viimeisen hallituksen aikana siirtokuntien laajeneminen, palestiinalaisten pakkosiirrot ja omaisuuden tuhoaminen sekä siirtokuntalaisten väkivaltaiset hyökkäykset ovat kiihtyneet ennätyslukemiin.

YK:n miehityttyjen palestiinalaisalueiden erityisraporttoijan mukaan ihmisoikeustilanne miehityksellä alueilla on huonontunut tasaisesti vuoden 1967 jälkeen, pääasiassa kansainvälisen oikeuden karkeiden loukkausten seurauksena, joihin kuuluvat rodullinen segregatio ja alistaminen miehittäjältä Israelin toimesta. Sortotoimet, joita

kaikkia ei tässä voi ruveta luettelemaan, muodostavat Palestiinan kansaan kohdistetun kollektiivisen rangaistuksen. Erityisraporttoija toteaa, että vallitsevan laittoman tilan lopettamiseksi ja palestiinalaisten itsemääräämisoikeuden toteuttamiseksi kolmansien maiden on tehtävä paradigman muutos. Tämä alkaa kansojen itsemääräämisoikeuden perusnormin kunnioittamisesta ja siirtokuntakolonialismin ja apartheidin täydellisen laittomuuden tunnustamisesta. Tähänastinen niin sanottu rauhanprosessi ja sen bilateraalit yritykset rauhan tekoon ovat osoittautuneet tehottomiksi. Ne eivät ole keskittyneet ihmisoikeuksiin, erityisesti itsemääräämiseen ja ovat laiminlyöneet miehityksen kolonialistiset tarkoitukset. Rauhanneuvottelut eivät voi onnistua ratkaisematta palestiinalaisten alistettua asemaa ja haastamatta Israelin siirtokuntakolonialistia pyrkimyksiä. Itse asiassa miehityksen lopettamisen ei edes pitäisi olla mikään neuvottelukysymys, koska neuvottelemisen laittomuudesta laillistaa laittoman.

Valtioiden on vaadittava laittoman miehityksen välitöntä lopettamista ja kaiken maan ja resurssien palauttamista palestiinalaisille; YK:n yleiskokouksen tulee laatia suunnitelma Israelin siirtokuntakolonialistisen miehityksen ja apartheid-hallinnon lopettamiseksi; Valtioiden on oltava valmiita turvautumaan tarvittaessa YK:n peruskirjan suomiin diplomaattisiin, taloudellisiin ja poliittisiin toimiin, jos Israel jättää noudattamatta velvoitteitaan.

Jos tällainen muutos saataisiin aikaan ja miehityksen purkaminen alkuun, ei se luonnollisestikaan johtaisi välttämättä heti pysyvään rauhan tilaan ja eskalaatioiden uhan loppumiseen. Violliskuvat, viha ja katkeruus ovat juurtuneet ja levinneet alueella niin syväälle, että niiden juurminen ei tapahdu hetkessä eikä helposti. Nykyinen tilanne on kuitenkin niin kestävä ja näköalaton, että politiikan muuttaminen on välttämätöntä. Omasta aloitteestaan päätöksentekijät eivät sitä tee, vaan kansalaisyhteiskunnan on luotava siihen painetta.

Arabikansojen ystävyysseura on jo 1970-luvulta lähtien toiminut itsensä tekemiseksi tarpeelliseksi. Valitettavasti emme edelleenkään voi muuttua tavalliseksi ystävyysseuraksi, vaan meidän on jatkettava ponnisteluja humanitaarisen avun saamiseksi hätää kärsiville palestiinalaisille ja päätöksentekijöiden taivuttamiseksi toimimaan kansainvälisen oikeuden toteuttamiseksi alueella. Kehotamme kaikkia ajattelemaan ja toimintaan kykeneviä yhdistymään tämän päämäärän taakse.

Seppo Rinne

Kirjoitus perustuu puheenvuoroon rauhanjärjestöjen mielenosoituksessa Helsingissä 21.10.2023

Mielenosoitus Helsingissä 21.10.

AKYS kysyi – presidenttiehdokkaat vastasivat

Kysyimme kuudelta presidenttiehdokkaalta heidän mielipidettään Lähi-idän tilanteesta. **Li Andersson, Pekka Haavisto, Olli Rehn** ja **Alexander Stubb** vastasivat. **Jussi Halla-aho** (ps) ei halunnut vastata eikä **Mika Aaltola** (kansalaisliike) reagoinut kyselyyn.

Vastauksissa on hyvin myönteistä se, että kolme tätä kirjoittaessa eniten kannatusta nauttivaa ehdokasta kannattavat kahden valtion mallia. Se merkitsee jatkuvuutta Suomen ulkopoliitikassa. Kaikki ehdokkaat korostavat myös humanitaarisen avun perillepääsyn turvaamista ja kansainvälisen yhteisön merkittävää roolia.

Presidenttivaali pidetään 28.1.2024.

Mitä Suomi voi mielestäsi tehdä Lähi-idän kriisin ratkaisemiseksi?
Vastaukset saapumisjärjestyksessä.

JUSSI RATILAINEN

Alexander Stubb. www.alexstubb.fi

Alexander Stubb (kok.):
- Pitkällä tähtäimellä tukemalla Lähi-idän rauhanprosessia ja kahden valtion ratkaisua osana kansainvälistä yhteisöä ja tietenkin yhteistyössä EU-kumppaneidemme kanssa. Lyhyellä tähtäimellä osallistumalla kaikkiin toimenpiteisiin, joilla pyritään välttämään siviiliuhrit ja konfliktin leviäminen sekä antamalla akuuttia humanitaarista apua.

ANTTIYRJÖNEN

Li Andersson. liandersson.fi

Li Andersson (vas.):
- Nyt tärkeintä ja akuuteinta on saada Gazan järkyttävä humanitaarinen kriisi sekä Israelin ja miehittyjen palestiinalaisalueiden väkivaltaisuuDET loppumaan. Suomen on osaltaan vaadittava välitöntä tulitaukoa ja humanitaarisia käytäviä, jotta Gazaan saadaan lisää apua. Akuuteimman tilanteen helpottamiseksi on Suomen osana EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä turvattava Lähi-idän rauhanprosessin tosiasiallinen jatkuminen, mikä edellyttää Israelin kansainvälisen oikeuden vastaisen toimien ja palestiinalaisten systemaattisen sorron lopettamista. Palestiinalaisten itsemääräämisoikeuden ja ihmisoikeuksien toteuttaminen on tämän tilanteen ratkaisun ytimessä. Suomen pitäisi myös lopettaa asekauppa Israelin kanssa ja kieltää tuonti Israelin laittomista siirtokunnista.

Pekka Haavisto (kansalaisliike ja vihr.):
- Kiireellisiin asia siviileiden näkökulmasta on humanitaarinen tulitauko, jotta välttämätön apu sa-

Pekka Haavisto (kansalaisliike ja vihr.):
- Hamasin hyökkäys 7.10. Israeliin on horjuttanut Lähi-idän haurasta vakautta ja aiheuttanut suurta inhimillistä kärsimystä. Hamasin nujertaminen on Israelille oikeutettu päämäärä. Vastatoimissa on nou-

Pekka Haavisto. haavisto2024.fi

daan perille. Suomen on syytä sitä vaatia ja tukea esimerkiksi YK:ta pyrkimyksissä kohti tulitaukoa. Sotimalla konflikti ei lopu ja yhä edelleen on olemassa vain yksi ratkaisu: kahden valtion malli. Se vaatii aitoa tahtoa palestiinalaisapuolien, israelilaisten ja muiden toimijoiden taholta.

Olli Rehn (kansalaisliike ja kesk.):
- Hamasin hyökkäys 7.10. Israeliin on horjuttanut Lähi-idän haurasta vakautta ja aiheuttanut suurta inhimillistä kärsimystä. Hamasin nujertaminen on Israelille oikeutettu päämäärä. Vastatoimissa on nou-

ANTON SUCKSDORFF

Olli Rehn. ollirehn2024.fi

datettava kansainvälistä oikeutta ja turvattava humanitaarisen avun perillepääsy. Suomen on osana EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä toimittava konfliktin leviämisen estämiseksi. Suomalaisia on osallistunut jo pitkään YK:n rauhanturvaoperaatioon Israelin ja Libanonin rajalla. Ainoa tie kestäväan rauhaan on kahden valtion ratkaisu. Palestiinalaisilla on oikeus omaan valtioon ja Israelilla on oikeus turvallisuuteen. Vaikka tilanne on nyt lohduton, tästä päämäärästä ei pidä luopua.

Taina Dahlgren

YK:n kansainvälinen päivä solidaarisuuden osoittamiseksi Palestiinan kansalle

keskiviikkona 29.11.2023 klo 13-14.30

Pikkuparlamentin Kansalaisinfo, Arkadiankatu 3

Kansanedustaja Veronika Honkasalo ja nuoret palestiinalaiset puhuvat eduskunnan Suomi-Palestiina -ystävyyssryhmän ja Palestiina-solidaarisuusverkoston järjestämässä tilaisuudessa. Tilaisuus on kaikille avoin. Tervetuloa kuulemaan ja keskustelemaan.

EU-parlamentilta vahva tuki Palestiinan valtiolle ja palestiinalaisten oikeuksille

Euroopan unionia arvostellaan, ja hyvästä syystä, siitä, että vaikka se pitää Israelin miehitystä ja siirtokuntia laittomina, se ei arvostelevien puheiden ohella tee mitään olennaista tilanteen ratkaisemiseksi. Päinvastoin, Israelia palkitaan monenlaisen yhteistyön ja suosituimmuusaseman muodossa sen räikeistä sota- ja ihmisoikeusrikoksista huolimatta. EU Israelin suurimpana kaupakumppanina voisi politiikallaan kuitenkin vaikuttaa paljonkin alueen tilanteeseen. Suomen ulkoministeriökin on ilmoittanut, että "Suomi toimii Israelin ja palestiinalaisten väliseen konfliktiin liittyvissä kysymyksissä ensisijaisesti Euroopan unionin (EU) kautta".

Ratkaisevassa asemassa EU:n Lähi-idän politiikan tekemisessä ovat EU:n komissio sekä jäsenvaltioiden ulko-, puolustus-, kehitys- ja kauppaministereistä koostuva ulkoasiainneuvosto. Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevilla päätöksillä neuvoston on oltava yksimielinen, jolloin Tshekin, Unkarin ja Saksan kaltaiset Israelin tukijamaat voivat estää päätökset, mutta esimerkiksi kauppapolitiikassa riittää yksinkertainen enemmistö. Mitään ei kuitenkaan ole saatu aikaiseksi.

Komission toimiessa lainsäädäntöaloitteiden tekijänä ja toimeenpanoelimenä EU-parlamentin roolina on hyväksyä komission lakiehdotukset. Parlamentti voi myös esittää komissiolle suosituksia.

Parlamentissa oli heinäkuussa käsiteltävänä raportti, joka sisältää parlamentin suosituksia komissiolle EU:n suhteista palestiinalaishallintoon. Se on lajissaan ensimmäinen laatuaan.

Käsittelyssä asiakirjaan tehtiin lukuisia sekä Israelin että Palestiinan näkökulmia edustavia muutosehdotuksia. Parlamentaarikoihin pyrittiin vaikuttamaan monien toimijoiden taholta, ja käsittelyä on kuvattu todelliseksi taisteluksi vastakkaisten kantojen välillä. Mukana olleen European Committees and Associations for Palestine (ECCP):n mukaan monissa esityksissä pyrittiin vesittämään tekstiä. Parlamentin oikeistolaista ja äärioikeistolaista laitaa edustavien ID- ja ECR-ryhmien muutosesityksissä pyrittiin valikoivasti demonisoimaan palestiinalaisia ja ohitettiin tai suoraan tuettiin Israelin politiikkaa ja väkivaltaa. Esimerkikkinä mainittakoon kohta, jossa alkupe- räisen tekstin mukaan todetaan, että "EU:n luja kanta, että pysyvä miehitys, siirtokunnat, rakennusten purkamiset ja häädöt ovat kansainvälisen oikeuden vastaisia; siirtokuntien ja siirtokuntainfrastruktuurin rakentamisen määrä ... ovat lisääntyneet dramaattisesti Oslon ja Oslon II sopimusten solmimisen jälkeen ja ne rikkovat karkeasti kansainvälistä oikeutta ja ovat kahden valtion ratkaisun ja oikeudenmukaisen, kestävän ja kattavan rauhan saavuttamisen keskeinen este ...". ECR:n ehdotuksessa kyseinen kohta esitettiin korvattavaksi seuraavalla: "Israel-Palestiina-konflikti juontaa ajalta ennen Israelin valtion

perustamista 1948, Israel sai hallintaansa Länsirannan, Gazan ja Itä-Jerusalemien vuonna 1967 puolustussodassa; Länsirannalla ja Itä-Jerusalemossa asuvien Israelin kansalaisten määrä on kasvanut Oslon 1993 ja 1995 sopimusten solmimisen jälkeen." Muutosesitys ei mennyt läpi.

Oikeisto sai asiakirjaan joitakin haluamiaan muutoksia, joissa muun muassa korostetaan suhteettomasti "palestiinalaisten terrorismia ja terroristiorganisaatioita", viitataan "vihanlietontaan palestiinalaisten oppikirjoissa" sekä "EU-rahoitukseen ohjautumiseen terroristiorganisaatioille".

Joukko merkittäviä ihmisoikeus- ja muita järjestöjä (esim. Amnesty, Human Rights Watch, Oxfam ja Al-Haq) otti ECCP:n aloitteesta parlamentaarikoihin yhteyttä. Ainakin osittain tämän strategian ansiosta S&D:n, Vihreiden, Vasemiston ja osittain Renew'in ja joidenkin EPP:n meppien tuella dokumentissa säilyivät monet tärkeät kohdat, joissa läpi koko tekstin tunnustetaan apartheid-rikoksen useimmat elementit.

Palestiinalaisten kannalta positiivisia elementtejä tekstissä ovat ainakin:

- kehoitus kohdistettuihin toimiin Israelin siirtokuntia vastaan (mikä voi avata oven sanktioille),

- vahva tuki Kansainväliselle rikostuomioistuimelle sen auttamiseksi etenemään miehitysilä palestiinalaisalueilla tapahtuneiden sotarikosten ja ihmisoikeusloukkauksien tutkinnassa ja syytteiden nostamisessa,

- kehoitus vaatia Israelia perumaan kuuden palestiinalaisjärjestön julistaminen terroristeiksi,

- tuki Palestiinan valtion periaatteelliselle tunnustamiselle,

- vastalause pyrkimyksille ottaa israelilaiset opetus suunnitelmat käyttöön Itä-Jerusalemien palestiinalaiskouluissa,

- vaatimus EU:n oikeudellisesta mielipiteestä Länsirannan hallintovallan siirrosta sotilashallinnolta siviiliministeri Smotrichille (mikä on *de facto* alueen liittäminen toiseen valtioon),

- huolenilmaus Israelin palestiinalaisten taloutta, EU:n apua ja EU-kansalaisten alueelle pääsyä heikentävistä toimista

- vaatimus korvauksista EU:n rahoittamien projektien tuhoamisesta,

- vaatimus, että Israelin on kustannettava palestiinalaisten tarpeet sen sijaan, että ne jätetään kansainvälisten lahjoittajien vastuulle,

- tuki UNWRA:n budjetille,

- huomautukset siitä, että Israel ei ole toiminut vastavuoroisesti palestiinalaisten tunnustettua Israelin ja eikä ole vastannut toistuvasti esitettyihin kutsuhin kahden valtion ratkaisuun johtaviin rauhanneuvotteluihin,

- huomautukset palestiinalaisten järjestelmällisestä sorrosta ja syrjinnästä sekä eri lakien soveltamisesta siirtokuntalaisiin ja palestiinalaisiin.

Dokumentissa todetaan palestiinalaisilla olevan oikeus itsemääräämiseen, jonka toteutumisen perusedellytykset miehitys estää. Merkille pantavaa on, että siinä todetaan mielekkäiden neuvottelujen olevan mahdollisia vain, kun molemmat osapuolet on yhdenvertaisessa asemassa. Muun muassa poliittisen tahdon ja kansainvälisen tunnustamisen puuttuminen yhdistettynä Palestiinan vuosikymmeniä kestäneeseen miehitykseen nähdään olevan asianmukaisten neuvottelujen esteenä. Tämän tosiasian tunnustaminen on askel eteenpäin, mutta samalla on muistettava muun muassa YK:n erityisraportin **Francesca Albanesen** esittämä toteamus, että jo lähtökohdaisesti laittoman tilanteen lopettamisen ei pidä olla neuvottelukysymys, koska se laillistaisi laittoman. Miehityksen lopettaminen on kansainvälisen oikeuden asettama velvollisuus.

Dokumentissa huomautetaan myös siitä, että presidentti **Abbas** on alistanut palestiinalaisten kaikki hallintoelimet kontrolliinsa ja siten purkanut Palestiinan tuomioistuinalaitoksen riippumattomuuden viimeisen peruspilarin.

Solidaarisuustyö voi usein tuntua turhauttavalta ja jopa toivottomalta, mutta tämäkin tapaus osoittaa, että sitkeällä ja pitkäjänteisellä toiminnalla voidaan vähitellen päästä eteenpäin.

Oikeiston läpi saamista kohdista huolimatta lopputulosta pidetään kokonaisuudessaan askeleena eteenpäin EU-parlamentin suhtautumisessa Palestiinan kysymykseen. Tulevaisuus näyttää, miten komissio alkaa noudattaa parlamentin suosituksia ja riittääkö sillä kanttia politiikan tiukentamiseen. Tosin vielä syyskuussa tavatessaan Israelin ulkoministerin YK:n yleiskokouksen yhteydessä EU:n korkea edustaja **Josep Borrell** vakuutti EU:n olevan halukas laajentamaan entisestään vahvaa yhteistyötä Israelin kanssa.

Parlamentin päätös on joka tapauksessa yksi tukipilari lisää, johon voi vedota palestiinalaisten tuen vahvistamiseksi. Nyt tämä on entistä pakottavampaa, kun YK:n asiantuntijoiden mukaan Länsirannalla saattaa olla meneillään Itä-Jerusalemien laittoman alueliitoksen jälkeen yritys ottaa haltuun koko miehitytty palestiinalaisalue. EU-parlamentin päätökseen viitaten AKYS onkin pyytänyt Suomen Lähetyseuraa aloittamaan palestiinalaisen lastensuojelujärjestön DCI Palestinen kanssa uudelleen yhteistyön, jonka se lopetti Israelin julistettua järjestön terroristiksi viiden muun palestiinalaisjärjestön kanssa.

Lopullinen asiakirja hyväksyttiin selvin äänin 338 puolesta ja 195 vastaan, 102:n edustajan pidättäytyessä äänestyksestä. Asiakirja löytyy internet-osoitteesta https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0283_EN.pdf

Seppo Rinne

Masafer Yattan kohtalonhetket käsillä

Masafer Yatta on miehitytyllä Länsirannalla Etelä-Hebronin kukkuloilla sijaitseva alue, jonka kahdessatoista kylässä asuu noin 2800 pääasiasa maanviljelystä elantonsa saavaa palestiinalaista. Kaikkiaan Etelä-Hebronin kukkuloiden 30 kylässä asuu noin 4000 henkeä. Koko alue, joka kuuluu kokonaan Israelin hallinnon alaiseen Länsirannan C-alueeseen, on Israelin maanvaltauspolitiikan kohteena. Siihen kuuluvat rakentamiskielto, säännölliset rakennusten, teiden ja vesilähteiden tuhoamiset sekä armeijan ja siirtokuntalaisten hyökkäykset.

Masafer Yatta on tämän väestönpoiston etulinjassa. 1980-luvun alussa Israel nimesi alueen suljetuksi armeijan harjoitusalueeksi. Tämä on yksi keinoista, joita Israel käyttää painostaakseen palestiinalaisia jättämään kotinsa ja vahvistaakseen siirtokuntia. Miehityttyjen alueiden väestön pakosiirrot, miehittäjän oman väestön siirtäminen niille sekä niiden käyttäminen sotilaallisiin harjoituksiin ovat kaikki vastoin kansainvälistä oikeutta.

Vuonna 1999 armeija karkotti 700 Masafer Yattan asukasta perusteena heidän "asumisensa sotilasharjoitusalueella". Ihmisoikeusjärjestöjen nostaman kanteen seurauksena tehdyssä sovittelemisratkaisussa Israel tarjosi kyläläisille muuttoa toiselle, pienemmälle alueelle, mutta he hylkäsivät tarjouksen. Kyläläisten vastavetoomuksen käsittely lykkäytyi Israelin valtion vaatimusten vuoksi vuoteen 2012 asti, jolloin Israelin valtio esitti aikeensa purkaa kahdeksan kylää, joissa asui 1000 palestiinalaista. Asukkaiden valitettua Israelin korkein oikeus julisti väliaikaisen määräyksen, joka esti armeijaa panemasta toimeen karkotuksia, minkä jälkeen armeija on uusinnut vaatimuksensa.

Koko tämän ajan alueen asukkaat ovat eläneet jatkuvan kotien tuhoamisen ja karkotusuhan alla. Heillä ei ole pääsyä maille, vesilähteille, kouluihin eikä terveydenhoitoon. Rakennuskiellon vuoksi he ovat joutuneet rakentamaan koteja ja jokapäiväiselle elämiselle välttämätöntä infrastruktuuria ilman lupia. Tähän siviilialhinto on vastannut antamalla purkumääräyksiä. B'Tselem-järjestön mukaan vuodesta 2006 lähtien on tuhottu 66 asuinrakennusta, joissa on asunut 553 ihmistä, ja vuodesta 2012 lähtien 32 muuta rakennusta. Lisäksi asukkaat joutuvat lähes päivittäin ympäröivissä siirtokunnissa asuvien siirtokuntalaisten häirinnän ja väkivallan kohteiksi.

Lopulta vuonna 2022 korkein oikeus hylkäsi asukkaiden valitukset ja hyväksyi valtion kaikki vaatimukset. Oikeuden mielestä sotilaskomentajan valta määrätä miehitysalueille suljettuja sotilasalueita syrjäyttää kansainvälisen oikeuden määräykset. Korkeimman oikeuden mukaan alueella asuvat eivät olleet sen pysyviä asukkaita ennen sen nimeämistä armeijan harjoitusalueeksi, ja he siten olivat rikkoneet maankäytön suunnittelun ja rakennuslakeja. Oikeuden päätök-

sen seurauksena 1300 henkilöä jäi täysin suojattomiksi uhkaavan pakkohäädön edessä. Toeutuessaan se olisi suurin etninen puhdistus Länsirannan miehityksen aikana.

Asukkaiden karkotuskampanjaan liittyy myös alueella toimivien ihmisoikeuksien puolustajien ja humanitaarisen avun työntekijöiden vainominen. Raporttien mukaan, kun Israelin turvallisuusjoukot ovat pääasiassa vastuussa koulujen ja kotien tuhoamisesta, ovat laittomien siirtokuntien asukkaat puolestaan vuosien ajan tehneet väkivaltaisia hyökkäyksiä palestiinalaisia ihmisoikeuksien puolustajia vastaan. Miehitysjoukot ovat tarkastuspisteillä pidättäneet ihmisoikeus- ja humanitaarisia toimijoita pitkiksi ajoiksi ja takavarikoineet heidän kulkuvälineitään ja henkilötodistuksiaan. Tarkoituksena on estää heidän toimintaansa, jonka Israel näkee häiritsevän tavoitteitaan.

Koko miehitytyn Länsirannan eristämistä ja Israelin otteen tiukentamista palvelevat vuonna 2022 käyttöön otetut uudet maahantulosäännökset, joilla kaikkien ulkomaanpassin haltijoiden pääsyä alueelle siirtokuntia lukuunottamatta on rajoitettu voimakkaasti. Uudet käytännöt mahdollistavat tulijoiden etnisen profiloinnin ja laajan henkilökohtaisten tietojen urkinnan.

Yksittäisistä toimijoista tikun nokkaan on nostettu tunnetut ihmisoikeusaktivistit Sami ja Mohammed Hureini. Samia vastaan on sotilastuomioistuimissa nostettu syyte hyökkäyksestä sotilashenkilöä vastaan sekä yleisen järjestyksen häiritsemisestä rauhanomaisen mielenosoituksen yhteydessä vuonna 2021. YK:n asiantuntijoiden mukaan pelkästään hepreaksi käydyssä oikeudenkäynnissä ei esitetty konkreettista todis-

tusaineistoa syytteiden tueksi. Oikeudenkäynti on osoitus Israelin pahenevasta trendistä ihmisoikeuksien puolustajien kriminalisoimisessa ja vainomisessa, heidän vaientamiseksi ja ihmisoikeustoiminnan juurimiseksi alueelta. Asiantuntijat arvioivat oikeudenkäynnin keskeisenä synnä olevan, että Hureinia pidetään mielenosoituksen "pääkiihottajana". Elokuussa Hureini todettiin syylliseksi ja tätä kirjoitettaessa hän odottaa tuomion julistamista.

Hureini kuuluu alueella toimivaan ruohonjuuriliikkeeseen Youth of Sumud, joka hänen laillaan on Israelin tähtäimessä. Liike perustettiin vuonna 2017 puolustamaan Etelä-Hebronin asukkaita siirtokuntalaisten ja armeijan jatkuvalta väkivallalta. Se tukee paikallisia suojelevalla läsnäololla, rakentamalla uudelleen Israelin tuhoamaa kylää sekä tekemällä kansainvälistä vaikuttamistyötä.

Useiden EU-maiden paikalliset edustustot ovat tuominneet Israelin toimet Masafer Yattassa ja muissa vastaavissa paikoissa sekä vaatineet Israelia estämään siirtokuntalaisten väkivallan, takamaan humanitaaristen järjestöjen esteettömän pääsyn alueelle sekä kompensoimaan sen aikaansaamat tuhot lahjoittajamaiden rahoittamille rakennelmille. Vaatimukset ovat kuitenkin olleet tuloksettomia. Masafer Yattan kriittisen tilanteen vuoksi syyskuussa järjestettiin sen asukkaiden ja ihmisoikeusaktivistien tueksi Euroopan laajuinen nettikampanja. Siinä ihmiset saattoivat lähettää maidensa ulkoministereille kirjeen, joissa vaadittiin hallituksia puuttumaan tilanteeseen. Myös suomalaiset osallistuivat kampanjaan.

Seppo Rinne

AKYS-tiedote 2/2023 Arabikansojen ystävyysseura ry

Taina Dahlgren, pj
Sirku Kivistö, vpj

Päätoimittaja Taina Dahlgren
Taitto Asmo Koste

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

Tutustu toimintaamme, liity jäseneksi:

AKYSin Facebook-sivut
AKYS tiedottaa Facebook-sivut (kummitoiminta)
akys.fi

Jäsenmaksu/v 25 €, pienituloisille 10 €
Tilille: FI97 8000 1201 6693 56 viite 70001

Tue palestiinalaisia! AKYSin tukitilit:

Libanonissa olevat palestiinalaispakolaiset:
kummilapsitili FI93 8000 1101 2300 02 viite 1009

päiväkotitili FI56 8000 1700 4747 46 viite 2008
vanhuskummitili FI20 8146 9710 0461 36 viite 2011

Palestiina-tukitili:

Tue Gazan terveydenhuoltoa FI95 8000 1300 9905 05 viite 3007

Rahankeräysluvan myöntäjä: Poliisihallitus. Lupa RA/2020/1032. Toimeenpanoalue: Koko Suomen alue. Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Varat käytetään vähävaraisten palestiinalaisten tukemiseen Libanonissa, Länsirannalla ja Gazassa. Antamalla yhteystietosi saat AKYSiltä raportteja keräyksestä ja keräysvarojen käytöstä.

Kummitoiminta on palestiinalaisvanhusten hyvänä pitämistä

Arabikansojen ystävyysseura (AKYS) aloitti lap-sikummitoiminnan 1980 luvun alussa palestiinalaisen Beit Atfal Assumoud (BAS) -järjestön kanssa Libanonissa. Vuonna 2014 AKYS laajensi kummiohjelman vanhusten tueksi Libanonin pakolaisleireissä. Kummivanhuksia on nyt seitsemässä leirissä 23. Miehiä on 11 ja naisia 12, vanhin on 96-vuotias ja eniten on noin 80-vuotiaita. Kahden edesmenneen vanhuksen kummit jatkavat tukemalla heidän ikääntyviä vammaisia lapsiaan. Kummivanhuksista kymmenen on ennen vuotta 1948 Palestiinassa syntyneitä ensimmäisen polven pakolaisia. ”He edustavat meille Palestiinaa, siksi meidän on pidettävä heistä huolta”, sanoo sosiaalityöntekijä **Fadia Shabaan**. BASin vuoden 2022 toimintakertomuksen mukaan tuettuja vanhuksia on jo 55, joten AKYSin aloittama hanke on saanut jatkoa muissa maissa.

Vanhuksilla, jotka vuoden 1948 katastrofin (nakban) ajamina joutuivat aikanaan lähtemään elämänmittaiseen pakolaisuuteen Libanonissa, on sydämessään kipeä kaipuu kotipaikoilleen Palestiinassa.

Kaikilla kummivanhuksilla on terveysongelmia, pitkäaikaissairauksia, tapaturmien jälkitiloja, aistivammoja, raskaita menetyksiä. Joillekin on iän karttuessa tullut muistivaikeuksia. Naapurit ovat useilla tuki ja turva, jos omaisia ei enää ole ja YK-järjestö UNRWAn apu on riittämätöntä. BASin sosiaalityöntekijät vahvistavat vanhusten jäljellä olevaa turvaverkkoa yhteisöperusteisen työnsä osana. Beit Atfal Assumoud järjestää kansallisia juhla- ja muistopäiviä tapahtumia, joihin vanhuksia autetaan osallistumaan. Kummien olemassaolo laajentaa vanhusten lohdutus- ja kannustusverkostoa.

Ruotsalaisen psykologin **Frida Johansson Metson** mukaan ikääntyvien pakolaisvanhusten hoidossa on osattava tunnistaa traumaoireilu, ettei se peity dementiaolettusten taakse. Traumamuistot eivät laimene, vaan säilyvät dementoituessakin vahvempina kuin tavalliset muistot. Pelottavia muistoja on vaikea hallita ja voimattomuuden kokemus palautuu. Sosiaalityöntekijöiden lempeä apu auttaa herkästi hätäänntyviä vanhuksia.

Vanhusten huolto ja vanhustenkeskukset ovat uutta aikaa palestiinalaisleireissä. Perhekulttuurin mukaan on kunnia-asia huolehtia vanhuksista itse. Onneksi keskuksia on alkanut ilmestyä. Usein ne ovat varakkaiden hyväntekijöiden perustamia.

Ahmed, omaishoitaja

Vuonna 1947 syntynyt Ahmed on ollut vauva paetessaan Palestiinan etnisiä puhdistuksia.

”Ahmed huolehtii koko ajan vaimostaan, joka kärsii neurologisesta sairaudesta. Hän siivoaa ja järjestää asiat kotona”, kertoo Beirutin Mar Elias-pakolaisleirin sosiaalityöntekijä **Hiam Daabas**. Vaimon lääkekulujen kattaminen on vaikeaa. Hyväsydämykset ihmiset avustavat välillä ja YK:n palestiinalaisten avustusjärjestö epäsäännöllisesti. Hiam kertoo, että Ahmad on optimistinen ja liikkuva ihminen ja se pitää hänet kunnossa sekä henkisesti että ruumiillisesti. Hän kävelee päivittäin ja käy paikallisessa vanhusten keskuksessa. Hän myös osaa ottaa apua vastaan, tulee usein kysymään neuvoja Hiamin tiimiltä.

Riad saa apua naapureiltaan

Riad, entinen taksikuski, on yli seitsemänkymppisenä terveydeltään moniongelmainen ja joutuu usein hätätapauksena sairaalaan. Riad on naimaton eikä hänellä ole sukulaisia. Auttavaiset naapurit ovat maallanneet hänen asuntonsa, antaneet huonekaluja ja sähkövirtaa. Riad on myös opastettu käymään Shatilan vanhusten keskuksessa, jossa hän saa aterioita. Hiamin tiimin huolenpidon ansiosta Riad tuntee olonsa paremmaksi.

Daoud, osallistuja

Shatilan pakolaisleirin kujilla liikkua voi tavata herra Daoud Nasserin. Hänellä on paljon ystäviä ja juttukavereita leirissä. Hän osallistuu kaikkiin kotileirinsä tapahtumiin. Daoudilla on tukeaan kolmen hengen suomalainen kummiryhmä. Anne Kaatra kertoo seuraavansa tyytyväisenä kummivanhuksen liikkeellä oloa ja iloista suhtautumista ympäristöönsä. ”Tuntuu hyvältä, kun voi kummimaksuilla auttaa vaikka välttämättömien lääkkeiden hankinnassa”, sanoo **Marjatta Aalto**. Aalto on mukana myös BASin päiväkotikummlapsia tukevassa ryhmässä.

Herra Daoud, suomalaisten kummien edustajan Sirku Kivistön ja pojanpoikansa kanssa Sabra & Shatilan muistoviikon aikana.

Kummimaksujen osuus vanhuksen arjen tarpeisiin

YK-järjestö UNRWAn ja Beirutin Amerikkalaisen Yliopiston selvityksessä palestiinalaisten sosiaalis-taloudellisista oloista vuonna 2015 määriteltiin ihminen köyhäksi, jos hänellä on käytettävissä välttämättömiin tarpeisiin 196 euroa/kk ja äärimmäisen köyhäksi, jos tarpeisiin on käytettävissä 71 euroa/kk. Kun vanhuskummimaksu on 30 €/kk, merkitsee se köyhälle vanhukselle 15 % osuutta ja äärimmäisen köyhälle vanhukselle 42 % osuutta välttämättömien tarpeiden hankintaan.

Kummihakemuksista saa kuvan vanhusten epävarmoista tuloista. Ne voi ryhmitellä kolmeen lähteeseen: YK-järjestö UNRWAlta neljästi vuodessa ruokatarvikepaketti tai joskus osa sairauskuluista (17 mainintaa), lapsilta, sisaruksilta ja sukulaisilta (10) sekä hyviltä ihmisiltä, naapureilta, hyväntekeväisyysjärjestöiltä (17). Lääkekulut, hoitotarvikkeet, vuokra ja polttoaine ovat monelle ylivoimaisia kuluja. Lääkkeitä jätetään ostamatta. Libanonin talousromahduksen seurauksena elintarvikkeiden kallistuminen vaikeuttaa tilannetta edelleen.

Inhimillinen turvallisuus vaarantunut

Palestiinalaisten vanhusten tilannetta voi arvioida myös inhimillisen turvallisuuden käsitteen kannalta. Sen osa-alueista talous-, ruoka- ja terveysturvallisuus ovat heillä vakavasti vaarantuneita. Jos UNRWA pystyisi järjestämään palvelut palestiinalaispakolaisille tyydyttävästi, muuttaisi se huomattavasti kummien tuntemien vanhojen ihmisten tilannetta.

UNRWAn kulut eivät ole YK:n budjetissa, vaan ne rahoitetaan jäsenmaiden maksuilla. UNRWA on jatkuvasti alirahoitettu. Ulkoministeriön talousyksikön mukaan Suomi on rahoittanut UNRWAA vuosina 2019-2023: 5 milj., 9 milj., 9 milj., 7 milj., 5 miljoonaa. Vuoden 2024 UNRWA-avustuksesta valtion talousarviossa ei vielä ole tietoa.

Vuoden 2023 vanhusten viikon teemana on Tehdään iästä numero. #ArvokasVanhuus myös palestiinalaisvanhuksille.

Sirku Kivistö

*Vanhuskummitoiminnan avustustili
FI20 8146 9710 0461 36, viite 2011. Keräyslupa
RA/2020/1032*

Tervetuloa kummiksi: <https://akys.kapsi.fi/wordpress/kummitoiminta/kummilomake/>

Kuulumisia Nahr el-Baredin palestiinalaisleiristä

Nahr el-Baredin pakolaisleirissä Pohjois-Libanonissa kärsitään köyhyydestä, joka paheni Libanonin talousromahduksen takia. AKYS auttaa osaltaan pakolaisleirissä asuvia lapsia ja perheitä.

Nahr el-Baredin palestiinalaisleirissä Pohjois-Libanonissa muistetaan joka vuosi myös Nahr el-Baredin nakba, katastrofi. Vuonna 2007 yhteenotot militanttiryhmä Fatah al-Islamin ja Libanonin asevoimien välillä tuhosivat leirin. Murskaksi menivät esimerkiksi kodit, moskeijat, kansalaisjärjestöjen tilat, kadut sekä vesi- ja viemäriverkostot. YK:n Lähi-idän palestiinalaispakolaisten avustus- ja työjärjestön (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, UNRWA) verkkosivun mukaan yli 27 000 ihmistä joutui lähtemään leiristä tuhon takia. Tänäkin vuonna, 19. päivä toukokuuta, kokoonnuttiin UNRWA:n asumisasioista vastaavan toimiston edessä. Mielenosoituksessa muistutettiin, että 30 prosenttia vuoden 2007 tuhossa kotinsa menettäneistä ihmisistä odottaa edelleen mahdollisuutta palata. Mielenosoituspaikalta näkee sekä uusia taloja että aluetta, josta talot vielä puuttuvat. Vastuussa Nahr el-Baredin jälleenrakentamisesta on UNRWA, mutta YK-järjestöltä uupuu rahoitusta. Leiristä muualle paenneita asuu väliaikaisiksi tarkoitetuissa rakennuksissa leirin vierellä, läheisessä Beddawin leirissä sekä muissa palestiinalaisleireissä Libanonissa.

Köyhtynyt palestiinalaisleiri

Kun haluan mielenosoituksen jälkeen nähdä Nahr el-Baredin leiriä muualtakin, oppaakseni lähtee **Layla el-Jindawi**. Hän tekee sosiaalityötä Beit Atfal Assumoud (BAS) -järjestössä Nahr el-Baredissa ja asuu leirissä. Nahr el-Bared on UNRWA:n vuonna 1949 perustama leiri. Siellä on nykyisin 35 000–40 000 asukasta.

Tällä hetkellä yksi huolestuttavimmista asioista on köyhyys. Libanonin talous romahti vuonna 2019, mikä on lisännyt köyhyyttä koko maassa. Palestiinalaisleireissä köyhyys oli piinaavaa jo ennen talouskriisiä, koska palestiinalaisia syrjitään Libanonin työmarkkinoilla. Esimerkiksi niin, että maan työlainsäädännön mukaan kymmenissä korkeaa koulutusta vaativissa ammateissa työskenteleminen on palestiinalaisilta kiellettyä leirien ulkopuolella.

Nahr el-Baredin pääkadulla el-Jindawi sanoo, että ihmiset täällä kärsivät. Mahdollisuuksia hyvään elämään ei pakolaisleirissä tällä hetkellä tunnu olevan.

- Jos et voi työskennellä, et voi syödä, et voi mennä ottamaan lääkkeitä tai hoitoa – et voi elää.

Taluskriisiin kytkeytyy energiapula. Valtion sähköyhtiö jakelee sähköä ehkä muutaman tunnin vuorokaudessa, satunnaisesti aikoihin. Ihmiset tarvitsisivat sähkösopimuksen myös yksityisestä generaattorisähköstä.

Moni Nahr el-Baredin asukas odottaa edelleen kotia vuonna 2007 tuhoutuneen tilalle. Siitä muistuttamiseksi Nahr el-Baredissa järjestetään mielenosoitus joka toukokuussa.

- Tämäkin on iso ongelma ihmisille, jotka eivät voi työskennellä.

Olot leirissä ovat niin lohduttomat, että osa ihmisistä pyrkii pois merta pitkin veneellä. Sillä matkalla on kuollut leirin asukkaita.

Kouluja, kahviloita ja kulkulupia

Nahr el-Bared oli aiemmin Libanonin palestiinalaisleireistä menestyneimpiä. Lähikylien asukkaat kävivät kauppa leirin asukkaiden kanssa. Vuoden 2007 sodassa tuhoutuivat myös liiketilat. Niitä on UNRWA:n verkkosivun mukaan kunnostettu yli 1200. Kaupankäynti ei silti ole palautunut ennalleen. Yksi syy on, että vuodesta 2007 alkaen Libanonin armeija on valvonut kulkua leiriin ja sieltä pois. Ulkomaalaisen on haettava lupa Nahr el-Baredissa vierailuun etukäteen. Tällä kertaa saan olla leirissä nelisen tuntia.

Nahr el-Baredissa näkee kaikesta huolimatta monenlaista yritystoimintaa. Eräässä autotalissa huolletaan pyöriä, ja eräällä pihalla ostetaan romua, kuten muovia ja rautaa, edelleen myymistä varten. Leipomosta saa tilata uunituoretta manakish-ruokaa juustolla, zaatar-mausteella tai lihalla. Rannan läheisyydessä on UNRWA:n kouluja. On alakoulu, yläkoulu ja ammattikoulu, jossa voi opiskella muun muassa insinööritaitoja ja kirjanpitoa.

Järjestöt leirin asukkaiden apuna

Leiristä löytyy myös UNRWA:n klinikka. El-Jindawi kertoo, että jos joku tarvitsee leikkauksen, hän voi saada UNRWA:lta 60 prosenttia sen hinnasta. Maksettavaksi jäävä osuus on silti niin suuri, että varmaan kukaan leirissä ei voisi maksaa sitä itse. Rahan kokoamiseksi on pyydettyä apua esimerkiksi leirissä toimivilta kansalaisjärjestöiltä.

Kaikkiaan YK-järjestön palvelut ovat riittämättömiä leirin asukkaiden tarpeisiin. Jotta ihmiset selviävät, kansalaisjärjestöt pyrkivät täydentämään palveluja. BAS tekee sosiaali- ja mielenterveystyötä palestiinalaisleireissä eri puolilla Libanonia. Arabikansojen ystävyysseura (AKYS) tukee BAS:ia sen työssä. AKYS:in kautta on saatu Suomesta kummit 11 Nahr el-Baredissa asuvalle lapselle. Lasten kautta muutkin perheenjäsenet pääsevät BAS:in avun piiriin. Lisäksi 16 lasta käy BAS:in päiväkotia AKYS:in kautta löytyneiden kummien tuella. Keväällä Nahr el-Barediin saatiin AKYS:in kautta lahjoituksena 600 pakettia terveysiteitä, jotka jaettiin BAS:in keskuksessa.

Vapaa-ajan viettoä rannalla

Jälleenrakennus ei kaikilta osin ole onnistunutta. Katsomme asuinrakennusta, jonka ulkoseinällä mutkittelee valkoisia viivoja.

- Tuo on uusi rakennus. Valkoiset viivat ovat materiaalia, jota laitettiin, jotta vesi ei tulisi sisältä ulos. Meren rannalla el-Jindawi kertoo, että ihmiset tulevat rannalle vapaa-ajallaan. Aikuiset istuskelevat ja lapset saavat leikkiä hiekassa. Muita paikkoja leikkiin ei leirissä juurikaan ole. Rannalla voi myös uida sekä kalastaa.

- Mutta et voi ottaa venettä ja mennä merelle kalastamaan.

Veneestä kalastamiseen tarvitsisi luvan, eikä lupaa anneta palestiinalaisille. El-Jindawille ei ainakaan tule mieleen yhtään palestiinalaista, jolla olisi lupa kalastaa veneestä.

Hanna Hirvonen

Kirjoittaja vieraili Nahr el-Baredin palestiinalaisleirissä toukokuussa 2023.

Katso, kulje rinnalla ja kerro näkemästäsi: EAPPI-ihmisoikeustarkkailijaohjelma Israel-Palestiinassa

Järvenpään seurakunnalla on yhteyksiä Palestiinan evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Seurakunta järjestää kuukausittain Ikkuna Palestiinaan -iltoja Järvenpään kirkolla. Usein tilaisuuksissa on ollut puhujina Kirkkojen maailmanneuvoston EAPPI (*Ecumenical Accompaniment Programme for Palestine and Israel*) -ohjelman ihmisoikeustarkkailijoita, joita Suomesta alueelle lähettää Kirkon Ulkomaanapu. Tilaisuuksissa saa tietoa kolme kuukautta kenttätyössä olleiden vapaaehtoisten ihmisoikeustarkkailijoiden kokemuksista.

Olen nähnyt EAPPI:n ihmisoikeustarkkailijoita saattamassa koululaisia ja seuraamassa tarkastuspisteitä Betlehemissä ja Itä-Jerusalemmissä. EAPPI tarjoaa silloin suojelevaa läsnäoloa, rinnalla kulkemista. Ohjelman tavoite on palestiinalaisalueiden miehityksen päätyminen sekä israelilaisten ja palestiinalaisten rauhanomainen rinnakkaiselo. Tarkkailutehtävissään EAPPI toimii täysin puolueettomasti. Tarkkailijat eivät milloinkaan sekaannu poliittisiin, aatteellisiin, uskonnollisiin tai kansallisiin ristiriitoihin. Osa tarkkailutehtävän vaikuttavuutta onkin varmaan se, että alueella liikkuu ihmisiä, jotka eivät asetu konfliktiin osapuolten puolelle. He raportoivat EAPPI-ohjelman mukaisesti ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksista tasapuolisesti riippumatta siitä, kuka niistä on vastuussa.

Anne Heikkinen on teologian ja uskonnon-tutkimuksen väitöskirjatutkija Helsingin yliopistossa. Hän kertoi toukokuun Ikkuna Palestiinaan-tapaamisessa kolmen kuukauden kenttätyöstään Itä-Jerusalemmissä. Hän tunsu jo entuudestaan aluetta, mutta halusi tutustua syvemmin miehi-

tykseen ja siihen liittyviin lukemattomiin näkökulmiin.

”Alueella elää monta todellisuutta rinnakkain”, hän toteaa.

Asumisoikeuksien uusjako miehityspoliitikassa

- Miehitys sekä siirtokuntalaisten ja Israelin valtion harjoittama alueiden valtaaminen palestiinalaisilta näkyy Itä-Jerusalemmissä Israelin lippuina haltuun otettujen asuntojen ikkunoissa, kertoo Heikkinen. Siirtokuntien laajentaminen heikentää entisestään palestiinalaisten asumismahdollisuuksia miehityksellä palestiinalaisalueilla.

Heikkisen mukaan palestiinalaisten asumismahdollisuuksiin vaikuttaa myös se, ettei heille myönnetä rakennuslupia Israelin haltuunsa ottamalla alueilla Itä-Jerusalemmissä ja Länsirannalla Israelin kokonaan hallinnoimalla alueella (C-alueet). Tämän seurauksena viranomaiset tuhoavat palestiinalaisten koteja. Yksi esimerkki lupajärjestelmän luomasta rakenteellisesta epäoikeudenmukaisuudesta on Nassarin perhe, joka on yli sata vuotta omistanut Betlehemin lähellä maatilan, jonka omistusoikeutta Israelin viranomaiset eivät tunnusta. Tilan rakennuksille on annettu purkumääräys ja tila on eristetty sähköstä ja vedenjakelusta: nykyisin tila onkin omavarainen aurinkopaneelien ja sadevedenkeräysjärjestelmän ansiosta.

Perhe on luterilainen ja toimii väkivallattomin keinoin lisääntyvää painostusta, rajoituksia ja väkivaltaa vastaan. Nassarin perhe on perustanut tilalleen Maailmojen teltan (Tent of Nations, ToN), jonne myös kansainväliset vapaaehtoiset ovat tervetulleita. ToN:n kulmakivessä lukee: ”Emme suostu olemaan vihollisia”.

Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden sopimukset asettavat rajat miehitystoimille

Anne Heikkisen mielestä on ongelmallista, jos kansainvälisen oikeuden mukaisista sopimuksista puhutaan ideaaleina, jotka voivat toteutua vain utopistisessa tulevaisuudessa. Sopimusten on tarkoitettu toteutuvan juuri käsillä olevassa tilanteessa, ei vain joskus paremmassa tulevaisuudessa. Sopimusten on tarkoitus varmistaa siviilien ihmisoikeuksien toteutuminen erityisesti miehityksen ja konfliktin oloissa. Ihmisoikeusloukkauksiin tulee jatkuvasti puuttua ja korjata rakenteelliset epäoikeudenmukaisuudet. Itse miehitys ei saa olla ikuinen, miehityksen on päätyttävä, Anne Heikkinen painottaa.

Kohtaamiset vaikeita militaristisen kulttuurin keskellä

Onnistuisiko pohtiva keskustelu tarkastuspisteillä israelilaisten sotilaiden tai poliisien kanssa? Onhan maassa sentään myös miehitystä vastustavia, toisinajattelevia ihmisiä. Anne Heikkisen mukaan tarkastuspisteiden toiminta on järjestetty niin, että sotilaiden ja poliisien on niissä toimittava tiukasti roolinsa mukaan. Sotilaiden ja palestiinalaisten siviilien välinen hierarkia on selvä.

Heikkisen havaintojen mukaan militarismi on Israelissa niin voimakasta, että armeijapalveluksesta kieltäytymisen sosiaalinen hinta on kova. Militaristinen kulttuuri vaikuttaa läpi yhteiskunnan. Se vahvistaa pelon ilmapiiriä. Itsenäisyyspäivän aatto ja itse itsenäisyyspäivän vietto Israelissa toukokuun puolivälissä havainnollistavat jakautuneisuutta. Aatto on israelilaisille hiljainen, karsimystä korostava ja tuskallisia muistoja kertaava päivä. Päivän vaihduttua itsenäisyyspäiväksi tunnelma muuttuu ja alkaa karnevalistinen ilakointi. Palestiinalaisille päivä on Nakba, katastrofi.

Auttavatko puheet rauhaan?

- Keskusteluyritykset oikeudenmukaisesta rauhasta törmäävät tavallisten israelilaisten haluttomuuteen puhua politiikasta. Palestiinalaiset eivät voi irtaantua politiikasta, he eivät pääse irti miehityksen arkipäivästä. Joskus suositellaan israelilaisten ja palestiinalaisten tuomista yhteen ja yhteisten keskustelujen järjestämistä. Kuitenkin puheet ilman oikeudenmukaisen rauhan hahmottamista ja toteuttamista ovat tyhjiä. Ne eivät luo painetta muuttua asioita, arvioi Heikkinen.

Tämän jutun kirjoittaja tapasi kerran opintomatallaan Betlehemin katolisen yliopiston opiskelijoita. He kertoivat osallistuneensa oikein hyvin järjestettyyn yhteiskeskusteluun israelilaisten nuorten kanssa. Seuraavana päivänä israelilainen keskustelukumppani oli pyssyn kanssa vastassa tarkastuspisteellä.

Meillä on osavastuu

Anne Heikkinen pitää tärkeänä paikallisten olojen tuntemista ja ihmisten kuulemista, etteivät he koe olevansa yksin. ”Tilanne ei ole vain paikallisten välinen, koska kansainvälisellä yhteisöllä on osuutensa ongelman syntyyn”, Anne Heikkinen muistuttaa.

ANNE MIETTINEN

Ihmisoikeustarkkailijat kohtaavat työssään myös israelilaisten hajottamia palestiinalaisten koteja.

Sirkku Kivistö